

هەلبژاردن لە عێراق .. نامەیەکی کراوە بۆ بەریز شیرکۆ بیکەس و "لیئۆنەی بالا بزوتنەوەی ریفراندوم"

بەریز شیرکۆ بیکەس

بەریزان لیئۆنەی بالا بزوتنەوەی ریفراندوم ..

خەسرەو سایە

k.saya@ukonline.co.uk

ھەروەک ئاگادارن پرۆسەی ھەلبژاردن دەستى پىكىردووھ و ماوەيەکى يەكجار كەميش لەبەرەم خەلکى كوردىستاندا ماوە بۆ ئەوهى ئەمجارەش لەسەر و ئىرادەو خواستى ئەوانەوھ زيان و داھاتوويان لەچوارچيەوە دەولەتىكدا لەقالب نەدرىت كەرايان لەسەری وەرنەگىراوە. ھاواكتا هەممومان ئاگادارى ئۇوهين كە يەكىتى و پارتىش ئەمجارەش لەپىتاو قازانچى خويان و وەرگرتنى پلەوپاپا يەيان لەدەولەتى داھاتووی عێراقى "يەوه ھانى خەلکى دەدەن تابەشدارى بىكەن. ئەمەش لەكتىكىدایە كەنەك ھەر پرس و راي خەلکى كورستانىيان وەرنەگرتتووھ، بەلكو بەم سیاسەتە چەوتەيان جاريکى تر خەلکى كوردىستان و داھاتووھەكەيان دەبنەوھ نيو سیناريوویي كىشەو شەرى نیوان دەستەو تاقمى قەومى و ئىسلامى لەسەر كورسى يەكانى دەسەلات.

ھەلبژاردىك كەئەمرۆ لەزىر سایە داگىركارى و جەنگى تىرۆريستانى ئىسلامىدا بەریوھ دەچىت جەنگەلەوهى كە هيچ مەرجىكى قانۇنى تىدانىيەو هيچ فەزايىكى بۆ دەنگانى ئازادانە و ھەلبژاردىكى ديموكراسيانە نەھىشتۆھەو، بەھىچ جۇرىك ولەھىچ ئاستىكدا ماف و ئازادىيەكان و نان و ئەمنەيەت بۆخەلکى عێراق ناھىنەتىدەي، بەلكو دەسەلات و حکومەتىك كەلى دەكەويتەوە لەرزوک و ناپېيدار و ھاوشىۋە دەسەلاتىكە كە ئەمرىكا و دارودەستە ئىسلامى و قەومى لەفغانستاندا بەناوى ديموكراتىيەوه بەسەر خەلکىدا دايىان سەپاند. بەلام ئەوهى لىرەدا دەبى بەھرىتەوھ يادى ھەمۇوان وبەتايىتى ئەو خالەي كە بە داھاتووی خەلکى كوردىستانوو پېوهندى راستەوخۆي ھەيە، ئەوهى كەئەم ھەلبژاردىنە ھەنگاوېكى ترە لەسەر راستى سیاسەتە كانى ئەمرىكا بۆ سازدانەوە دەھەلت لەعێراقدا، بەتايىتى كە ئەمرىكا تەنها رژىمي بەعسى نەروخاند بەلكو سەرتاپاى دەولەتى تىكداو ئىستاش گەرەكىتى بەپىي نيازو بەرژەنەندىيەكانى خۆي دەولەتىك دابىمەزىنەتىوھ لەعێراقدا تانمونەكەي بکاتە دىيارى بۆ دەولەتانا ترى رۆژھەلات. ئەوهشى لەم پرۆسەيەدا روون ئاشكرايە ئەوهى كە ئەمرىكا لەھىچ جىڭايەك و بەھىچ شىۋەيەك نەك ھەر دانى نەنناوھ بە خواستى بەرپاكردىنە ریفراندومىك بۆ خەلکى كوردىستان تا ئارەزۇمەندانە بەمانەوھ يان جىياپوونەوە لەم پرۆسە دەولەتسازىكىدەندا بەشداربىت، بەلكو ئاماھىيە ئىمتىياز بە ھەرەستە تاقمىيەقەرمى عەربى و ئىسلامى بەدات و بىيان كەيەننەتى دەسەلات و بەپىي بەرژەنەندى ئەوانىش دەستور و ياساي دەولەت بېرىنەتەوە.

بەلام ئەگەر ئەمە نيازى رۆشنى ئەمرىكا يەلەم كايىيەو لەم پرۆسەيەلەم كايىيەو لەم پرۆسەيە دەولەتسازىكىدەندا، ئەوا خەلکى كوردىستان رىگايەكى تريان لەبەرە دەتوانن فرسەتى ئەوھە وەرىگەن كە ئەمجارەش بەۋىنە سالانى 20 ئى دواي جەنگى جىهانى يەكەم نەچن و ئەمجارەش بەزۇر ئەلىكىندرىنەوە بەدەولەتىكەوھ كە خۆيان رەزامەندىيەكان لەسەر نىيە. بۆ ئەمەش ئەركى ھەرلايەن و كەسانىكە كە ھەلوىستى راشكاوانەو جەريئانە خۆي لەراستى بىريارو داھاتووی ئازادانە خەلکى كوردىستان بۆ داواي بەرپاكردىنە ریفراندومىك بەرلەھەلبژاردىنە كانى عێراق راکەيەنى و لەم نیوهشدا ئىيەو كەنەوى "لیئۆنەي بالا بزوتنەوە ریفراندوم" تان لەخوتان ناوه لەھەمۇوان زىاتر لەگەل ئەم ھەلەلوىستەدا بەرھە روودەبىنەوە. خەلکى كوردىستان ئەگەر بەزۇر و ئەگەر بەھۆي سیاسەتە چەوتە كانى يەكىتى پارتى و بەناوى ديموكراتىزە كەنەنە ئەوا فيدرالىزمەوھ بکىشىرىنە نيو ھەلبژاردىنە كانەوھ و دەولەتى جىڭاي نيازى ئەمرىكا و ھاۋپەيمانانى قەرمى و ئىسلامى يان پى بەينىرىتەدەي، ئەوا لەچاو خەلکى شارەكانى بەغداد و بەسرادا دووجار زەرەرمەند دەبن، يەكەميان ئەوهى كە وەك ھەر ھاوا لاتىيەكى ترى عێراقى چەقۇي شەريعەت و قومىگەرايى دەنرىتە بانسەريان و مافى ھاولاتى يەكسان و ئازادىيە فەردى و مەدەنەيەكانيان لەدەست دەدەن و دوومىشيان ئەو سەرىيە خۆيىيە كە لەدواي راپەرىنەو بەكىرەدەوە وەك دەستكەوتىك لە ئاكامى قوريانى و خەباتىكدا بەدەستيان هىنەوا دەي دۆرىنەن و بەپويسىت دەبى بچنۇوھ زىر سایە ياسا و سیاسەت و كارنامە دەولەتى مەركەزىيەوە و ئەمەش يانى گىرانەوە سەتەمى نەتەوايەتى و پلەدەووكردىنە خەلکى كوردىستان و ھەمۇ ئەوبەلاو نەگەبەتىانە كەلە رابردوودا بەھۆي دەولەتى مەركەزىيەوە كراوەتە نەسيبىيان. ئەمە ئەمە يانى دانانى خەلکى كوردىستانە لەبەرەم ئىحتمالى شەرو پەلامارىكى ترى سەرباشەكانى كوردىستان و دەستپىكىدەوە دەورەيەكى تر لەشەرى نیوان رژىم و خەلک.

بەریزان:

بههه مهو پیوانه یهک بهشداری لەھەلبژاردنی ئیستای عیراق بەبى بەرپاکردنی ریفراندومیکی ئازادانه بۇ پرسى مانه وە يان جیابوونەوهى كوردستان خەلکى تىا زەرە مەند دەبى و دەكىرىتە قوربانى سيايەتىك كەمەرىكاو ئەحزاپى دەسەلاتدار گرتويانەتەبەر و بەيكجاريش ئەو فرسەت و دەستكەوتە لەباردەبا، كەخەلکى كوردستان سالانىكى زۆرە لەپىناویدا قوربانى داوه و تەحمومولى رۆزگارەكانى كيمياپاران و ئەنفال و ئاوهەرەبى كردووه، تابەھەلومەرجى ئیستاييان گەيشتۇون. بەلام لىرەدا ئەو پرسىيارانە راستەوخۇ رووى لەئىيەدە كەئا يائى ئىيە چى دەكەن و چەلويىستىكتان لەھەلبژاردنەكان و سياسەتىك گرتويە كەئەحزاپى دەسەلاتدارى كوردستان پەيرەوى لىدەكەن؟ ئايدا ئىوهش لايەنگرى بەشدارى كردى خەلکى كوردستان لەھەلبژاردنەكاندا؟ ئەگەرنا بىدەنگى ئىيە چى دەگەيەنى جەڭلەوهى كەكات لەدەست بچى و چارەنوسى خەلکى كوردستان بسىپەرىت بەسياسەتى يارى كردى يەكىتى وپارتى؟ پاشان ئىيە 2 ملىيون ئىمزاى خەلکتان كۆكىدەوه، ئەم دەنگانەتان بوقچىيە و دەتائۇيت كەي بىخەنە بەرددەم لايەنەپەيوەندى دارەكان تا ئاگادارى ئەو بن كە 2 ملىيون ئىسان ھەيە داواى بەرپاکردنى ریفراندومىك دەكەت لەپال ھەلبژاردنى عيراقدا؟ بەراسىتى وەلامى ئىيە چى يە بە هەزاران خەلکە شەرافەت مەند و ئازادىخوازە ناوهەوهى كوردستان كەبەئومىدى بەرپاكاركىنى ریفراندومىك و خستەررووى داواى جیابوونەوهى كوردستان، دەنگى ئىعتماد و نويئەرى كەنديان بەئىوهدا؟ ئايدا وەلامى ئىيە بۇ ئەوان دەست وەستان و بىدەنگە ھەلبژاردنە؟ ئايدا ئەم سياسەت و ھەلويىستە ئىيە خيانەت نى يە بەدەنگ و ئىمزاى ئەو 2 ملىيون كەسەي كەبەنَاوي "بزوتنەوهى ریفراندوم" وە بەئۇيەيان بەخشى؟ بەراسىتى ئەگەر "بزوتنەوهەكتان ئاشى سياسەتەكانى يەكىتى وپارتى ئاكىرى و بەراسىتى "بزوتنەوهەكە بوداواي ریفراندوم"، لەمەكەت ھەستىيارتر و چارەنوسىسازتر كامەيە تالەپال خەلکدا راوهەستان و پەيامى ئەو 2 ملىيون ئىمزاىي ھاتوتە دەستان بگەيەنە شوينى خۆي؟ ئايدا كات لەمە گرنگەر ھەيە كەداوابكەن ریفراندومىك پېش ھەلبژاردن بۇ تەكلifi داهاتوی خەلک لەكوردستاندا بەرپابكىرى؟ ئايدا هېيج شتىك لەو سادەتر و ھەقانىيەتدارتر ھەيە كەھەئەمر و ھەر ئىستا بەھەمۇوتوانوھەمۇوان لەپال خەلکى كوردستاندا راوهەستىن و داوهبکەين كە لەپال صندوقەكانى دەنگدان بە عەلاؤ و ياوەرۇ سیستانى و باقر حكيمەكان و تالەبانى و بازىزىنى و ئەوانەتى تردا صندوقىكىش بۆئىمە خەلکى كوردستان دابىن تا دەنگ بەدەيەن بەداھاتووی خۆمان؟

خەلکى كوردستان لەداواى ریفراندومىك بۇ پرسى سەرەبەخۆيى ئا يان نا؟ تەنها نىن، پشتىوانى خەلکى ئازادخوازى دنیا بەفراوانى رووى لەئىمە و خواستەكانمانە. ھاوكات قەيرانى دەولەتاتنى ناوجەكە و بى ئاسوسييەك كە لەسياسەتى ئەمەركادا بەرچاوه، رسوساىي دەستە توافقى ئىسلامى و دەسەلات لەمەركەزى عираق تادەگەت بە بىزازىيەك كەخەلک لەسياسەتەكانى يەكىتى وپارتى ھەيانە.. ھەمۇ ئەمانە فرسەت بەخەلکى كوردستان دەدەن تا دەوري مىژۇويى خۆيان بىكىن. تەجروبيەكانى خەلکىش لە تەيمۇرى رۆزھەلات و رىفراندوم لەكىبىك تا دەگەت بە شىكست پىدائى ھەلبژاردن لەلایەن خەلکەوە لەئۈكرايانا و دەيان نەمونەتى ئەو دەسەلمىن كەتەنەاھىزى جەماوەر و خەلک خۆيان دەتوانى ھەرداوایەك كەھەيانە لەھەر ھەلۈمەرجىكدا بىچەسپىنن. خەلکى كوردستانىش ھيز و توانا و بىروايان لەخەلکى نیو ئەم نەمونانە كەمتر نى يە. ئەوهى ماوه خستەررووی سياسەتى دروست و ھەلويىستى ئېنسانى و كۆكىدەنەوهى جەماوەر و رىكخراوكردىنانە بەدەوريدا. من لەرىگاي ئەم نامەيەوە باڭگەۋازتان دەكەم بۇ شەكەنلىقە بىدەنگىيتان و راوهەستانان لەكتەنار ئېمە خەلکى كوردستان بۇ داواي "ریفراندوم" پېش ھەلبژاردن.. ریفراندوم بۇ پرسى سەرەبەخۆيى كوردستان ئا يان نا؟". بېچەۋانەتى ئەمەوه دەنلياتان دەكەمەوه لەوەك كە ئىتە ئىيە نەك ناتوانى بەرۋالەتىش بىت ھەلگرى "ووشە ریفراندوم" بن بەلكو لايەنگرانى بىئاگاى خۆشتان رىگاتان پىيادات جارىكى تر بەناوى ریفراندومەوه خەلکى فريوبەن..

ئومىدم وايە لەم بازودو خەدا رىگاى راستى بىگىنەبەر.. لەگەل رىزمدا

خەسرو سايمە

كەمپىتى ریفراندوم بۇ سەرەبەخۆيى كوردستان
2004/12/13